

ZBORNİK MALI MARULIĆ, 2015.–2017. GODINE

Novim virtualnim početkom protiv izolacije

Deset godina od pokretanja, *Natječaj za najbolji dramski tekst za lutkarsko kazalište i kazalište za djecu Mali Marulić* okreće novu stranicu te radi veliki zaokret prema budućnosti. Iako je novom poglavljju kumovao, kako to već ide u današnje vrijeme, manjak novca i interesa onih koji ga dijele, organizatori su, našavši se pred zidom, mudro odlučili negativan aspekt pretočiti u nešto pozitivno. Umjesto ukoričavanja nagrađenih drama, što priziva novce kojih nema te dobrim dijelom svodi drame na nekoliko listova jedne knjige, odlučili su ih prenijeti u izuzetno živ i komunikativan virtualni svijet.

Umjesto trećeg toma *Zbornika* ove je godine pokrenut portal nagrađenih tekstova na *Natječaju Mali Marulić* na kojem se našlo ukupno devet tekstova nagrađenih 2015., 2016. i 2017. godine. Oni predstavljaju kamen temeljac za stvaranje online mjesta koje će okupljati najbolje lutkarske i drame za djecu.

Koliko god bila draga i autorima i čitateljima, klasična knjiga sve više posustaje pred virtualnošću koja, iako se ne može pohvaliti zavodljivošću mirisa papira, listanja stranica, težine knjige i u nju upisanog znanja, u svojim rukama drži ono što je autorima dramskih tekstova ipak važnije – vidljivost i laku dostupnost.

Dramski tekst, iako sam po sebi umjetničko djelo, tek je djelomice zadovoljan i zadovoljen u rukama čitatelja. Gradeći se i rastući s mišlju na živu izvedbu – radiodramsku, lutkarsku, glumačku ili plesnu, on svoju punoću doživljava tek u izgovorenim riječima, oživljenim tijelima glumaca i lutaka, idejama redatelja, vizijama scenografa i kostimografa, audiovizualnim omotačima autora glazbe i oblikovatelja svjetla... I upravo do njih treba stići tekst, a to će učiniti puno lakše u virtualnom obliku preko sveprisutnih mobitela, tableta, laptopa i računala.

Osim lake dostupnosti, virtualni svijet nudi brojne druge mogućnosti koje će olakšati svima zainteresiranima pretragu i pronalazak traženog teksta, od ključnih riječi, tematskog određenja i kratkog sadržaja preko broja muških, ženskih i životinjskih likova, do ciljane publike. Sve to, i više, s vremenom će postati sastavni dio portala *Mali Marulić* te će ga pretočiti u žarišnu (dramsku) točku domaćeg lutkarskog i kazališta za djecu.

Svjetla izvedbena budućnost

Pomaknemo li se malo od konceptualnih prema statističkim promjenama unutar Natječaja, uviđamo lagani pad u broju prijavljenih tekstova – 2015. godine u konkurenciji se našlo 45 tekstova, 2016. godine 42 teksta da bi 2017. godine pristigla tek 34 teksta. Jednogodišnji pad svakako nije dovoljan za bilokakve zaključke i mi čvrsto vjerujemo da će se već 2018. godine brojka vratiti prema 50, no onima kojima treba nešto više od našeg optimizma prilažemo brojke ohrabrenja i poticanja: od devet nagrađenih tekstova dosad je praizvedeno šest – četiri na radiju te jednako toliko na kazališnim daskama (dva su izvedena i na radiju i u kazalištu). Taj veliki postotak izvedenih tekstova ima još veću važnost uzmemo li u obzir prilike u domaćem lutkarskom i kazalištu za djecu, uglavnom cijepljenim protiv novih imena, hrabrosti i rizika. A bez toga nema ni napretka.

Sve većoj važnosti *Natječaja* u prilog ide i činjenica da, za razliku od prijašnjih godina, kad je „teret“ scenskih praizvedbi nagrađenih tekstova na sebe gotovo u potpunosti preuzimao organizator, Gradsko kazalište lutaka Split, ovaj su put u postavljanju predstava uz domaćina sudjelovala još tri kazališta – Teatar Poco Loco, GK Zorin dom i Dječje kazalište Branka Mihaljevića u Osijeku. Na sve ovo dodajmo kako tekstovi još nisu niti objavljeni te da će, čim ugledaju svjetla monitora i mobitela, gotovo sigurno porasti i brojka izvedenih tekstova i kazališta koja će ih izvesti.

A što ti lovci na dobar dramski tekst za djecu mogu pronaći u našem prvom online zborniku?

Usamljenost kao tematska okosnica

Promatramo li dramsko pismo za djecu, mlade i lutke u posljednje tri godine kroz prizmu nagrađenih tekstova na Malom Maruliću, uočavamo kako je glavni pokretač usamljenost koja se, kao rezultat ubrzane i virtualne današnjice, uglavnom lomi na djeci. Usamljenost pokreće dvije trećine nagrađenih tekstova, što ukazuje na autorsku svijest i razumijevanje ciljane publike i njihovih problema. U tekstovima se oblikuje od dojmljive i u domaćem dramskom pismu i kazalištu za djecu rijetko problematizirane patnje za izgubljenim roditeljem (*Magnus*) preko aktualne usamljenosti uzrokovane odumiranjem naših otoka (*Som na cilom svitu*) do još aktualnije usamljenosti kao ploda zanemarivanja od strane prezaposlenih roditelja (*Kvantni klinici* i dijelom *U potrazi za slovom R*).

Samoća tjera glavne junake na pokatkad nevjerojatne akcije – od „otmice“ i odvlačenja vlastitog otoka u potragu za djecom do pravih bondovskih zapleta (*Na leđima slona*). Odvažne malene junačine čine to na moru, u školskoj klupi, vlastitoj sobi kao prostoru intime, snu kao prostoru slobode (*Dječak koji je sanjao more*) te u paralelnim svjetovima (*Kvantni klinici*), dobrodošloj egzotici u našem dramskom pismu. Već kroz ovih nekoliko crta uviđa se raznolikost i bogatstvo ideja nagrađenih tekstova.

Drugi tematski okvir preuzima na sebe pedagošku ulogu kroz učenje pisanja (*Pisma na kraju šume*), suočavanje s nezahvalnim slovom R (*U potrazi za slovom R*) i spoznaju o važnosti prijateljstva i dobrote (*Stonoga Goga*), no razigranošću fino utišava i potiskuje didaktičnost u pozadinski sloj (iz kojeg poruka ionako mudrije i dublje progovara).

Pomalo izdvojeno stoji tekst *Kradljivica ključeva* koji nas uvodi u svijet fantasyja, još uvijek rijetko korištenog na kazališnim daskama, no koji će sigurno u bliskoj budućnosti pronaći svoje mjesto posebice u svijetu lutaka i animacije.

Svijest o čitatelju i slušatelju u prvom planu

Strukturno, većina tekstova oblikovana je u prvom redu za čitanje i slušanje, ne nudeći velik potencijal scenskoj igri, kao da autorice nisu u procesu stvaranja dramskih svjetova razmišljale o njihovim scenskim životima. Scenska igra i igra scenom posebice je važna u „lutkokazima“, budući da lutka ne trpi previše riječi, već živi od akcije te joj je puno draži tekst u kojemu didaskalije prevladavaju nad dijalozima.

Bilo bi zanimljivo u nekom od sljedećih nagrađenih tekstova vidjeti naglašeniju svijest o izvedbenosti i sceničnosti radnje, čime bi se i buduće oblikovatelje predstava „natjeralo“ na promišljanje scenske akcije i oblikovanje punoće izvedbenih izraza. Uostalom, zašto pustiti redatelju svu igru tekstem kad se i sami autori mogu igrati? Jer, kao što smo već zaključili, dramski tekst se ne želi zadovoljiti tek čitanjem i slušanjem, već scenskom igrom i igrom scenom.

Igra je, uostalom, ključ djeteta i dječjeg odrastanja. Kazalište za djecu kao djetetov vjerni partner, bez obzira na važnost i dobrodošlu (gotovo nužnu) težinu tema, mora upisati u sebe igru – lutke, tijela, pokreta, scene i kostima, svjetla i zvuka. I samog dramskog teksta.

Igor Tretinjak, urednik

Sadržaj:

2015.

Olja Savičević Ivančević: [SOM NA CILOME SVITU](#)

Selma Parisi: [DJEČAK KOJI JE SANJAO MORE](#)

Jasmina Kallay: [KVANTNI KLINCI](#)

2016.

Hana Veček: [MAGNUS](#)

Marta Mekovec de Calvaho: [KRADLJIVICA KLJUČEVA](#)

Andrijana Grgičević: [STONOGA GOGA](#)

2017.

Jasna Jasna Žmak: [PISMA NA KRAJU ŠUME](#)

Lada Martinac Kralj: [NA LEĐIMA SLONA](#)

Petra Cicvarić: [U POTRAZI ZA SLOVOM R](#)

[Biografije autorica nagrađenih tekstova](#)

[RADIJSKE IZVEDBE NAGRAĐENIH TEKSTOVA](#)

[KAZALIŠNE IZVEDBE NAGRAĐENIH TEKSTOVA](#)